

## Cartë naguá lu ra Hebreos

*Dios biadi'dzë lu hia'a iurë bēdchini shini mē*

<sup>1</sup> Tiempë guahietë guni'i Dios lu shtadë guelú hia'a iurë biadi'dzë ra profetë. Zihani vësë nu zihani manërë guni'inú mē lu shtadë guelú hia'a por enseñansë shtë ra nabiadi'dzë shti'dzë mē <sup>2</sup> perë iurne' lúltimë tiempë biadi'dzë mē lu hia'a iurë bēdchini shini mē, Jesús. Dios bēcue'shtë guē'dchiliu por lē'ë shini mē, nu gulë Dios shini mē parë guēnibē'ai' grē cusë nananú guē'dchiliu nu gube'e. <sup>3</sup> Lē'ë shini mē na ziquē galrabtsē'ë shtë Dios. Ziquē na Dios zní na Jesús, ecsactë ziquē Shtádi'. Por Jesús rni'bi grē ra cusë; por pudërë shtë shti'dzë mē adë rialúdi'i guē'dchiliu. Despuēsë de bēzunë mē almë shtë hia'a de grē duldë, iurní guzubë mē lugar shtë hunurë ladë ldi cula'ni Dios pudërusë catë quēbezë mē gube'e.

*Shini Dios na más mē ru'bē quē ra ianglë*

<sup>4</sup> Lē'ë shini Dios na mē más mē ru'bē quē ra ianglë. Pues bē'në Jesús recibir mejurë lugar; bēdē'ë Dios tubi lē parë shini mē namás lasac quē lē shtë ianglë. <sup>5</sup> Dios nunquē adë guní'idi'i' lu tubi ianglë:

Lē'ël nal shinia.

Bēna punërë lē'ël; súbël lugar shtë hunurë.

Nunquē guni'i Dios de tubi ianglë:

Na nahia Dadë parë lē'ël.

Nu lē'ël gáquël shinia.

<sup>6</sup> Perë iurë bëshe'ldë Dios shini më lu guë'dchiliu, bē'nē më honrar lē'i' nu guni'i më:

Grētē' ianglë shtë Dios gunë rai' adorar lē'ël.

<sup>7</sup> De ra ianglë guni'i Dios:

Quëhunë më gac rai' ziquë mbë.

Gac rai' ziquë be'lë narru'u lu gui'i të gunë rai' lo quë narnibë'a më.

<sup>8</sup> Perë lu shini Dios guni'i më:

Nal Dios; catë rnibë'al na parë siembrë; adë tsalúdi'in.

Bandërë shtënlë quëhunë significar nal rëy justë.

<sup>9</sup> Rac shtú'ul ra cusë tubldí, perë rna túshël nanádi'i de acuerdë con lëy shtë më.

Por ni Dios shtënlë bētiá'ai' sēiti guëquël të guëquitë ldú'ul más quë grë ra sa'l.

<sup>10</sup> Nu zac guni'i Dios de lē'ë më:

Nia Dadë, lē'ël bëcue'shtël grētē' ra cusë dizdë principi shtë guë'dchiliu.

Con guiá'al bëcue'shtël gube'e.

<sup>11</sup> Lē'ë rahin tsalú perë lē'ël guëá'nël parë siembrë. Grë rall guëac rall ziquë lari gushë.

<sup>12</sup> Nu lē'ël guëtú'bil guë'dchiliu nu gube'e ziquë daa'.

Gac cambi grë ra cusë ni, perë lē'ël nal mizmë nedzë nu parë siembrë; lē'ël guëbánil parë siembrë.

<sup>13</sup> Nunquë guni'i Dios lu tubi ianglë:

Guzubë ladë ldi shtëna hashtë guna gan lu grë enemigu shtënlë nu guëzu'bë diaguë rall shtí'dzël.

<sup>14</sup> Grë ra ianglë na rai' espíritu narunë cumplir voluntá shtë Dios. Bëshe'ldë më lē'ë rai' parë gunë

rai' compaňi ra nabë'në recibir salvaciuni shtë më.

## 2

### *Adë chu guësá'nëdi'i salvaciuni shtëna'a*

<sup>1</sup> Blac llëru'bë na shini Dios; por ni napë quë guëdë'na'a cuendë bien ra di'dzë nabínia'a të parë adë chu guësëá'nëdi'i shnezë Dios. <sup>2</sup> Ra shti'dzë Dios naguni'i ra ianglë antsë, napin pudërë nu grë ra mënë nadë rzu'bë diáguëdi'i shti'dzë më, guc cashtigu rall. Bë'në rall recibir pagu justë según duldë nu faltë nabë'në rall. <sup>3</sup> Verdá nahin, por ni ¿llallë guëdë'na'a të parë guëca'chilú hia'a lu juici si talë adë guëzu'bë diáguëdi'ia'a diza'quë? purquë llëru'bë na salvaciuni shtë më. Lë'ë salvaciuni rë' primërë biadi'dzë Dadë Jesús, nu despuësë ra nabini shti'dzë më, bë'në rai' testificar de quë verdá na di'dzë ni. Bëdë'na'a recibir di'dzë shtë salvaciuni de lë'ë rai'. <sup>4</sup> Nu Dios bëluá'ai' shti'dzi' na verdá por sëñi nu milagrë nu cusë ru'bë nu por Espíritu Santo nabëne'e më parë cuezënúhi' lë'ë hia'a. Cadë túbia'a bëdë'na'a recibir don nabëzëlaa'dchi Espíritu Santo según voluntá shtë Dios.

### *Jesucristo gúqui' ziquë bëchi sa' hia'a*

<sup>5</sup> Stubi puntë; adë gunibë'adi'i Dios de quë guë'dchiliu naze'dë, gaquin bajo ordë shtë ra ianglë. Cagni'i na'a shcuendë guë'dchiliu verdadërë. <sup>6</sup> Pues tubi partë shtë Sagradas Escrituras rni'i zni: ¿Chull na nguiu të parë rëagná ldú'ul lë'i'? Grë nguiu gati rall. ¿Pëzielú rac shtú'ul cuezënul lë'ëll?

7 Por du'pë tiempë bë'nël të napë nguiu menos  
hunurë quë ra ianglë  
perë bë'nël honrar lë'ë nguiu con hunurë ziquë  
tubi corunë.  
Nu bëndë'ël pudërë parë guëribë'a nguiu grë cusë  
nabëntsá'ul.

8 Grëtë' cusë bëcué'zël guëa' nguiu; guëzu'bë di-  
aguë rall shti'dzë nguiu.

Iurë bëcue'zë Dios grëtë' cusë guëa' nguiu, bëndë'ë  
Dios permisi guëribë'a nguiu grëtë' cusë. Sin quë  
adë guëtë'dëdi'i, rnádi'ia'a grë cusë bajo ordë shtë  
nguiu <sup>9</sup> perë rna hia'a lu Jesús, el quë Dios bë'në  
punërë ziquë tubi nalasáquëdi'i lu ra ianglë por  
du'pë tiempë. Rna hia'a lu Jesús; bë'në Dios honrar  
lë'i' con zihani hunurë naná ziquë tubi corunë  
purquë bë'në më sufrir hashtë gúti'. Por tubi  
favurë nabë'në Dios, guti Jesús por grë mënë.

10 Dios bëntsa'u grë cusë purquë zni bëuu' ldu'u  
më; gurështëhin parë Dios nu por lë'ë më. Guc  
shtu'u më guësëdchini më zihani shini më gube'e  
catë quërelde më lu llni. Por ni guc më justë iurë  
bëshe'ldë më Jesús lu guë'dchiliu të sac zíhi'. Bë'ni'  
cumplir grë sufrimientë; por ni adë rúnëdi'i faltë  
ni tubi cusë; na më cabësë shtë ra naná salvar.

11 El quë narunë të gac mënë shmënë Dios, nu  
ra shmënë më naná runë cumplir grë voluntá  
shtë më, napë rai' mizme Shtadë rai'. Por ni lë'ë  
shini Dios rtúdi'i lúhi' iurë rni'i më na rai' ziquë  
famili shtë më. <sup>12</sup> Ni na de acuerdë con Sagradas  
Escrituras naná rni'i:

Guna alabar lë'ël delantë lu ra bëcha,  
nu guna alabar lë'ël juntë con los de más shmënë  
nardëa por nombre shtënël.

**13** Nu zac rni'i Sagradas Escrituras:

Na tsaldí ldua'a shti'dzë më.

Stubi lugar rni'in:

Na zugá'ahia ndë'e con shini Dios naná bëne'e më parë na.

**14** Verdá grë ra shini nguii napë rai' mizmë clasë cuerpë con rënë nu belë. Zni zac Jesús guc nguii con cuerpë shtë nguii të parë gati më; zni bëndë'e më fin pudërë shtë el quë nabësëdchini galguti lu guë'dchiliu. Lëll Satanás. **15** Nu bë'në më librar ra nardzëbë gati rall, ra nardzëbë con galërdzëbë ru'bë guëdubi vidë shtë rall. **16** Pues nasegurë adë bídëdi'i më lu guë'dchiliu parë gunë më compaňi ra ianglë, sino be'dë guëdchini më lu guë'dchiliu ziquë llëbni Abraham parë gunë më compaňi lë'e ra nguii. **17** Por ni bëqui'ni gac më igual ziquë bëchi sa' më të gac më tubi bëshuzi ru'bë narga'a ldu'u ra mënë nu parë gúni' cumplir grë lo quë narac shtu'u Dios. Nu bëdchini më parë quilli më con rënë shtë më por duldë, nu parë guëdchisú më grë duldë shtë ra shmënë më. **18** Guzac zi më nu gudëdë më zihani prëbë durë. Por ni iurne' rac runë më compaňi grë ra narzac zi lu cualquier cusë durë.

### 3

#### *Jesús na más më ru'bë quë Moisés*

**1** Bëchi naná unidë con Dios santu, guna'bë më lë'e të, të guëquërdënú të lë'e më la'ni gube'e. Gulë bë'në llgabë bien chu na Jesús; náhi' el quë nabëdchini por nombre shtë Dios nu náhi' bëshuzi namás lasac nu náhi' bëshuzi ru'bë parë lë'e hia'a. Parë creenci shtë hia'a nídi'i stubi naná rialdí

ldu'u hia'a. <sup>2</sup> Lë'ë Jesús bë'në cumplir voluntá shtë Dios, el quë nabë'në punërë lë'i' bëshuzi shtë hia'a. Bë'në më cumplir igual ziquë Moisés bë'ni' cumplir grëtë' lo quë naguni'i Dios lúhi' parë ra shmënë më guahietë. <sup>3</sup> Sin quë adë guëtë'dëdi'i, Jesús runë tucarë más hunurë quë Moisés. Nahin ziquë tubi nguii narza'a tubi hiu'u; runë tucarë nguii ni más hunurë quë lë'ë hiu'u. <sup>4</sup> Cadë hiu'u napin el quë nabëzá'ahin, perë Dios bëcue'shtë grëtë' cusë nananú la'ni guë'dchiliu nu gube'e. <sup>5</sup> Siemprë Moisés bë'në cumplir voluntá shtë Dios. Guc Moisés tubi muzë entrë ra shmënë më parë biadí'dzi' shti'dzë Dios lu rai'. Zni Moisés bë'në testificar de lo quë naguni'i Dios lúhi', cusë naguër gac despuësë. <sup>6</sup> Perë Cristo na shini më nabë'në cumplir grë voluntá shtë Dios entrë ra shmënë më. Pues na hia'a shini më si talë guëdë'na'a segurë fe shtë hia'a, si talë adë rdzëbëdi'ia'a nu si talë adë guëazë guëtëdi'ia'a shnezë më jamás, nu si talë guëquitë ldu'u hia'a por esperansë nadápa'a.

### *Guëzi'i ldu'u ra shmënë Dios*

- <sup>7</sup> Por ni ziquë cagni'i Espíritu Santo:  
Nedzé iurë guini tē lo quë narni'i Dios,  
<sup>8</sup> adë runë naguëdchidi'i ldu'u tē cumë ziquë bë'në mënë guahietë; bëdzatsu mënë cuntrë Dios.  
Dzë ni bëtë'dë rall prëbë lu Dios iurë ziazú rall lu lumë shlatë catë chu nádí'i.  
<sup>9</sup> Nga'li ra shtadë guëlú tē bëtë'dë rall prëbë lua.  
Zni bë'në rall durantë cuarenta izë; guná rall mi-lagrë lo quë nabëna.  
<sup>10</sup> Por ni bëldëa con lë'ë rall nu gunia'a shcuendë rall: “Siemprë ldu'u rall bësini lë'ë rall lu duldë; nunquë bënguë bë'adi'i rall shneza”.

<sup>11</sup> Bëna prometer con juramentu, nunquë jamás adë tsutëdi'i rall catë rzi'i ldu'u mënë con na, catë rbedchí ldu'u rall.

<sup>12</sup> Bëchi, gulë gapë cuidadë ni tubi de lë'ë të gapë tubi ldu'u naná rianaldë tëchi cusë mal, nu por ni adë rialdídi'i ldú'ul shti'dzë Dios nu guësá'nël lë'ë më nanabani. <sup>13</sup> Mejurë cadë tubi të guni'inú sa'l cunseju parë tsaldí ldu'u sa'l más cadë dzë mientras nanú tiempë. Gulë guni'inú los de más sa'l të parë ni tubi de lë'ë të gapë të ldu'u naguëdchi por duldë nacuguë ra nguü. <sup>14</sup> Si talë adë guësá'nëdi'ia'a diza'quë, sino tsaldíru'u ldu'u hia'a hashtë gátia'a, iurní unidë na hia'a con Cristo.

<sup>15</sup> Zni rni'i Sagradas Escrituras:

Nedzë si talë guínil lo quë narni'i Dios, adë runë naguëdchidi'i ldú'ul cumë bë'në ra mënë guahietë iurë bëquë guia'a rall lë'ë më; adë guc shtú'udi'i rall gac Dios shlamë rall.

<sup>16</sup> ¿Chúllëti'i bëquë diaguë shti'dzë Dios nu despuësë bë'në rall cuntrë lë'ë më? Mizmë mënë nabëru'u ladzë Egipto con Moisés ziquë cabësë shtë rall. <sup>17</sup> ¿Chullëti'i bëldënú Dios por cuarenta izë? pues mizmë mënë nabë'në duldë nu guti rai' nu bëa'në cuerpë rai' lu shlatë catë nídi'i mënë. <sup>18</sup> ¿Chullëti'i guni'i Dios con juramentu adë tsutëdi'i rall catë rzi'i ldu'u më? Pues mizmë mënë nanadë bëzu'bë diáguëdi'i shti'dzë më. <sup>19</sup> Por grë ndë'ë rac bë'a hia'a adë bë'nëdi'i rall gan tsutë rall purquë adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë më.

## 4

<sup>1</sup> Por ni, aunquë nanú tubi promësë guëzi'i ldu'u

hia'a con lë'ë më, rqui'ni gápa'a cuidadë no sea lu cualquier de lë'ë të, guëni'i më: “Runa juzguë nu adë tsutëdi'il lugar ni”. <sup>2</sup> Pues parë mizmë lë'ë hia'a bëdchini shti'dzë Dios ziquë bëdchinin parë ra mënë guahietë, perë ra mënë ni adë bënëdi'i rall recibir shti'dzë më con fe cumë cusë za'quë purquë adë gualdídi'i ldu'u rall shti'dzë më; adë bëlluí'idi'i shti'dzë më parë lë'ë rall. <sup>3</sup> Perë lë'ë hia'a gualdí ldu'u hia'a nu guatë hia'a catë rzi'i ldu'u hia'a con lë'ë më. De stubi mënë guni'i më:

Gualdídi'i ldu'u rall na; por ni bëldëa nu gunia'a con juramentu,

adë tsutëdi'i rall catë guëzi'i ldu'u rall con na.

Guni'i Dios ra di'dzë ni aunquë bëdë'ë më fin shchi'ni më dizdë bëntsa'u më guë'dchiliu. <sup>4</sup> Pues ze'dë tubi partë shtë Sagradas Escrituras narni'i shcuendë dzë narzi'i ldu'u mënë:

Dios bëzi'i ldú'i' dzë gadchi de grë dchi'ni nabë'në më.

<sup>5</sup> Stubi lugar guni'i më:

Adë tsutëdi'i rall catë guëzi'i ldu'u rall con na.

<sup>6</sup> Todavía runë faltë parë sëbëldá mënë tsutë rall catë guëzi'i ldu'u rall con Dios, perë lë'ë mënë nabini diza'quë primërë, adë tsutëdi'i rall catë guëzi'i ldu'u rall purquë bëzu'bë diáguëdi'i rall shti'dzë më. <sup>7</sup> Por ni Dios bëluá'ai' tubi dzë señaladë naná nedzë. Cagni'inú Dios lë'ë hia'a iurne' por lo quë naguni'i David aunquë llëduni tiempë zia'a. Guni'i David di'dzë rë' naná bëquëa'a tampa:

Nedzë iurë guini të lo quë narni'i Dios, adë runë naguédchidi'i ldu'u të.

<sup>8</sup> Si talë Josué nadë'ë descansë parë ra më israelitë, pues Dios adë niabrídi'i guëni'i më de stubi

dzë guëzi'i ldu'u mieti. <sup>9</sup> Zni nanú tubi galërzi'i ldu'u naná ziquë dzë gadchi iurë guzi'i ldu'u Dios. Guëzi'i ldu'u shmënë Dios <sup>10</sup> purquë grëtë' el quë natsuté shnezë Dios catë rzi'i ldú'ull con lë'ë më, nápëll descansë. Hia gualú shchí'nill ziquë guzi'i ldu'u Dios lu grë dchi'ni shtë më. <sup>11</sup> Por ni cha guëdë'na'a fuersë parë tsuté hia'a catë guëzi'i ldu'u hia'a con lë'ë më, no sea quë cualquier de túbia'a ziaqlá'ga'a mizmë nezë ziquë bë'në ra mënë nadë gualdídi'i ldu'u shti'dzë Dios guahietë nu guti rai'.

<sup>12</sup> Zni runë tucarë guëdë'na'a purquë di'dzë naguni'i Dios, nabanin nu napin pudërë. Nahin ziquë tubi spadë dushë naná guërüpë tëchi. Shti'dzë më riutë hashtë más la'ni ldu'u nguui. Shti'dzë më runë dividir almë, nu espíritu, nu llicu nu hashtë la'ni ba'cu shtë mieti. Riutë shti'dzë më hashtë la'ni llgabë mënë nu hashtë galërni'i ldu'u nguui parë gunin juzguë lë'ë rahin. <sup>13</sup> Ni tubi cusë nabëntsa'u më adë rac guëca'chilúdi'i lu më. Grëtë' nanuhin shlatë. Rna më nu nanë më grë lo quë naquëhunë mieti nu napë quë guëtë'da'a cuendë lu më.

### *Jesús na bëshuzi namás lasac entrë grë bëshuzi*

<sup>14</sup> Jesús shini Dios, na më bëshuzi ru'bë parë lë'ë hia'a; guatë më catë quëreldë Dios lu gube'e, por ni guiaglá'ga'a firmë lu shnezë Dios con diza'quë nagualdí ldu'u hia'a. <sup>15</sup> Lë'ë bëshuzi shtë hia'a, rga'a ldú'i' lë'ë hia'a. Riasëhi'; nanëhi' grë debilidá nadápa'a purquë lë'ë më gudëdë më lu mizmë prëbë nadápa'a, perë sin quë adë bë'nëdi'i më duldë. <sup>16</sup> Por ni guiabí'ga'a lu më catë nanú më. Guiabí'ga'a lu trunë shtë Dios sin quë adë chu

rdzëbëdi'i. Por favurë shtë më guëga'a ldu'u më lë'ë hia'a nu gunë më compa'ni lë'ë hia'a cualquier nicidá nadápa'a.

## 5

<sup>1</sup> Cadë bëshuzi ru'bë naná designadë entrë ladi ra nguii, nápi' carguë parë gúni' representar ra mënë lu Dios. Runë bëshuzi ofrecer lu Dios ra ofrendë shtë mënë nu sacrifici por duldë shtë rall.

<sup>2</sup> Mizmë bëshuzi ni rac runë tratë nadu'u con ra mënë naguënëdi'i voluntá shtë Dios nu rëazë guëtë rall shnezë më, purquë bëshuzi ni nápëll mizmë debilidá cumë grë mënë. <sup>3</sup> Por debilidá ni rqui'ni gunë bëshuzi ofrecer tubi ma ziquë sacrifici lu Dios por ra duldë nabë'në bëshuzi nu zac rúnëll ofrecer ra ma por duldë shtë los de más mënë.

<sup>4</sup> Ni tubi nguii gululë mizmë lë'ëll ziquë bëshuzi con hunurë shtë galbëshuzi, sino Dios gululë lë'ëll mizmë manërë ziquë gululë më lë'ë Aarón. <sup>5</sup> Zni zac Cristo adë bëshepi guiá'adi'i' tē gáqui' bëshuzi, sino Dios gululë lë'i' nu guni'i më lu shini më: Lë'ël nal shinia; gululëhia lë'ël.

<sup>6</sup> Nu zac rni'i Dios stubi lugar:

Lë'ël nal bëshuzi parë siemprë, ziquë mizmë clasë cumë Melquisedec.

<sup>7</sup> Iurë Jesús gubani lu guë'dchiliu rë', guna'bë më lu Dios; bënë më ruëguë lu Dios. Guni'i më fuertë nu cantidá nisë bëru'u lu më. Guna'bë më lu Dios, el quë nanapë pudërë parë guelá lë'i' lu galguti, nu Dios bëquë diágui' shti'dzë shini më purquë Jesús guc cunformë; bë'ni' cumplir voluntá shtë Shtádi'.

<sup>8</sup> Aunquë Cristo na shini Dios, por galërzac zi nabë'në më sufrir, bësë'dëi' parë guëzu'bë diágui'.

<sup>9</sup> Iurë gudëdë grë ra cusë durë nu bënë mē gan lu ra prëbë, guc mē el quë nardë'ë vidë eternë parë grë ra narzu'bë diaguë shti'dzë mē. <sup>10</sup> Gululë Dios lë'ë Jesús; gúqui' designadë bëshuzi ru'bë con mizmë hunurë ziquë Melquisedec.

*Dios gunë cashtigu si talë guëazë guéta'a lu shnezë mē*

<sup>11</sup> Nanü zihani cusë más parë guënia'a lu të shcuendë bëshuzi ru'bë nadápa'a. Parë guna explicar parë tsasë të, naganin purquë adë riasëdi'i të lueguë. <sup>12</sup> Hia gudëdë tiempë dizdë gualdí ldu'u të diza'quë; hia runë tucarë guëlua'a të los de más sa' të, perë todavía rqui'ni stubi mënë guëlua'a lë'ë të stubi vësë más ra cusë sencigi, ra primërë puntë shtë ra enseñansë narialdí ldu'u hia'a. Na të ziquë tubi narqui'ni gu purë lechë en vez de gaull cumidë con belë. <sup>13</sup> Grë ra naná ziquë me'dë naná radchi, adë rac bë'adi'll mudë narunë tucarë guëquërdëll con sa'll. Nall ziquë tubi ngulë'në narqui'ni tubi mësë. <sup>14</sup> Perë ziquë cumidë na parë ra mënë ru'bë, los de más puntë shtë enseñansë, na parë ra mënë naná riasë guadë na mal nu guadë na za'quë. Mënë ni hia napë rall tiempë lu shnezë Dios nu tsagla'guë runë rall gan lu duldë.

## 6

<sup>1</sup> Por rsunë ni, cha guiaglá'ga'a delantë parë tsarú'ba'a; guësë'da'a más enseñansë shtë Cristo. Adë guëá'nëdi'ia'a sulë con ra enseñansë sencigi nabëdë'na'a recibir más antsë. Enseñansë ni runë tratë napë quë guëabrí ldu'u mieti lu Dios, nu adë rúnëdi'i mënë confiar ra obrë za'quë. Ra enseñansë

sencigi rni'i napë quë tsaldí ldú'ul shti'dzë Dios.  
<sup>2</sup> Nu cagni'in shcuendë custumbrë shtë rdchi'bë  
 guia'a shmënë Jesús guëc sa' rall, nu runin tratë  
 lla guëriubë nisë zihani cusë. Cagni'in shcuendë  
 de quë tsashtë ra tēgulë stubi, nu de quë ze'dë  
 guëdchini juici eternë. <sup>3</sup> Pues guiaglá'ga'a delantë  
 si talë gunë më compa'ni lë'ë hia'a.

<sup>4</sup> Ra nague'sé di'dzë ni, ra nabëquitë ldu'u por lo  
 quë nabëne'e më, ra narunguë bë'a Espíritu Santo,  
<sup>5</sup> ra nabëquitë ldu'u con shti'dzë Dios, nu ra narac  
 bë'a pudërë shtë ra nague'nibë'a iurë gac më rëy,  
<sup>6</sup> Si talë guëazë guetë rall, nu rni'i rall shti'dzë Dios  
 nádi'in verdá, nídi'i mudë guëabrí ldu'u rall lu më  
 stubi vultë purquë mizme lë'ë rall quëquë'ë rall  
 lë'ë shini Dios lu cruz stubi vultë, nu quëhunë rall  
 burnë lë'ë më delantë lu ra mënë. <sup>7</sup> Na nguiu rë'  
 ziquë lachi naná rlaguë guiu lúhi'. Iurë lë'ë guiu  
 rlaguë, ruu' guiu'u nisë. Si talë guiu'u tsagla'guë  
 rdë'ë cusechë parë ra naquëhunë dchi'ni, pues  
 napin bendición shtë Dios. <sup>8</sup> Perë si talë lë'ë guiu'u  
 rdë'ë guitsë nu gui'lli nadë rlluí'di'i, iurní mal na  
 guiu'u ni nu guëlladchi na cashtigu shtë Dios parë  
 guiu'u ni; fin shtëhin na ziquë tubi cusë narie'qui.

*Nadápa'a esperansë; por ni dzu hia'a firmë lu  
 shnezë Dios*

<sup>9</sup> Aunquë quëadi'dza zndë'ë lu të, bëchi narac  
 shtua'a, napa segurë de quë lëdë znídi'i con lë'ë  
 të purquë nasalvar të nu quëhunë të cusë za'quë.  
<sup>10</sup> Dios na më justë; adë guëá'ldëdi'i ldu'u më grë  
 dchi'ni nabë'në të parë lë'ë më. Rëagná ldu'u më  
 lla guc shtu'u të sa' të, lla bë'në të sirvë lë'ë rai'  
 purquë na rai' shmënë më. Adë guëá'ldëdi'i ldu'u

më de quë tsagla'guë quëhunë të compa'ni lë'ë rai'.  
 11 Ziquë rac shtu'u sa' të, iurne' rac shtu'u na'a  
 cadë tubi të guëlua'a de quë napë të zihani esper-  
 ansë hashtë guëabré më stubi. 12 Adë gac të nabëchi  
 sino gulë rgubënebi ejemplë shtë ra narialdí ldu'i  
 de verdá con pacënci; iurní quëhunë rall recibir  
 ra cusë za'quë nabë'në më prometer parë grë ra  
 naná shmënë më.

13 Segurë gunë më cumplir lo quë nabë'në më  
 prometer purquë iurë bë'në më prometer lu Abra-  
 ham, bë'në më jurar por mizme lë më purquë  
 nídi'i stubi más më naru'bë quë lë'ë më. 14 Guni'i  
 Dios lu Abraham: “De verdá gunë ldaiha lë'ël  
 nu guënehia cantidá llëbníl”. 15 Abraham gulézi'  
 con pacënci hashtë guc cumplir shti'dzë më; zni  
 bë'ni' recibir lo quë naná bë'në më prometer  
 lúhi'. 16 Iurë ra nguiu runë rall jurar, rni'i rall  
 juramentu por nombre shtë tubi namás më ru'bë  
 quë lë'ëll. Juramentu ni na garantiá de quë gúnëll  
 cumplir; rquí'nidi'i cusë más. 17 Iurë guc shtu'u  
 Dios guëluá'ai' clarë lu ra shmënë më de quë adë  
 gúnëdi'i më cambi shti'dzi', bë'në më prometer  
 con juramentu. 18 Zni por chupë di'dzë nagúnëdi'i  
 cambi jamás, nasegurë lo quë nadzuléza'a. Nídi'i  
 mudë shti'dzë Dios niac bishi; por ni lë'ë hia'a  
 naná bësa'në cusë shtë guë'dchiliu nu na hia'a  
 segurë con lë'ë më, nadápa'a rsunë ru'bë parë  
 tsaldí ldu'u hia'a; adë guësá'nëdi'i hia'a promësë  
 naguni'i më lu hia'a; tsaglá'ga'a firmë con lë'ë  
 më hashtë gunë më cumplir promësë naguni'i më  
 lu hia'a. 19 Lë'ë esperansë nadápa'a, na ziquë  
 tubi gui'bë ru'bë naquëhunë segurë barcu lu nisë.  
 Segurë nu fuertë na esperansë ni parë almë shtë

hia'a. El quë nanapë esperansë ni, nall ziquë el quë nariutë catë cabezë Dios Santo. <sup>20</sup> Ndë guatë Jesús por lë'ë hia'a të tsanálda'a lë'ë më lugar ni despuësë. Na më representantë shtë hia'a të parë tsutë hia'a lugar ni. Na më primërë bëshuzi parë siembrë con mizmë hunurë quë Melquisedec.

## 7

### *Jesús nu Melquisedec*

<sup>1</sup> Lë'ë Melquisedec guc rëy shtë guë'dchi Salem nu gúqui' tubi bëshuzi delantë lu Dios naquëbezë más guia'a. Iurë bëabrí Abraham catë guáhi' lu guërru nu gudíni' ra rëy contrari, Melquisedec guagtsa'guëlúhi' Abraham, nu bë'në ldáihí' lë'ë Abraham. <sup>2</sup> Iurní Abraham bédë'ë ca'a Melquisedec décimo partë shtë ra cusë naná bédchisú Abraham de enemigu shtëhi'. Lë Melquisedec runë cuntienë “primërë rëy naná justë”. Melquisedec guc rëy narnibë'a Salem, nu Salem runë cuntienë, “galërbedchí ldu'u mieti”. Por ni Melquisedec na rëy shtë paz. <sup>3</sup> Perë parë Melquisedec adë guënëdi'ia'a lë shtádi' u lë shní'ai'; adë guënëdi'ia'a guc gúli' nilë guc gúti'. Adë guënëdi'ia'a chu guc shtadë guëlú Melquisedec. Zni náhi' ziquë figurë shtë shini Dios; náhi' bëshuzi naná cuezë parë siembrë.

<sup>4</sup> Iurne' gulë bédë'ë cuendë blac llëru'bë guc Melquisedec, pues mizmë shtadë guëlú hia'a, Abraham, bédë'ëi' décimo partë shtë grë cusë lo quë nabédchisúhi' guia'a rëy iurë gudildi rai'. <sup>5</sup> Según lëy shtë Moisés, ra bëshuzi naná llëbni' Leví, napë rai' mandadë shtë Dios parë gunë rai' cubrë

de mënë décimo partë nanapë ra mënë; nahin parë Dios. Ra bëshuzi bë'nënë rai' cubrë de grë sa' rai' aunquë na rai' llëbní Abraham. <sup>6</sup> Perë Melquisedec nádi'i' famili shtë Leví perë bë'ni' recibir décimo partë nabëdë'ë Abraham cuá'ai'. Nu Melquisedec bë'nënë ldáihí' Abraham, el quë nabë'nënë recibir ra promësë shtë Dios. <sup>7</sup> Clarë ri-asë hia'a el quë naquëhunë bendecir, más lasáqui' quë ra mënë narunë recibir bendición. <sup>8</sup> Entrë ládia'a iurne' grë ra bëshuzi narunë recibir décimo partë shtë cusë nanapë mieti, guëdchini dzë gati rai'; perë shcuendë Melquisedec rni'i' Sagradas Escrituras de quë lë'i' bë'ni' recibir décimo partë nabëdë'ë Abraham. Melquisedec náhi' ziquë tubi naziagla'guë nabani. <sup>9</sup> Nu rac guëní'ia'a de quë Leví nu grë ra bëshuzi naná llëbní Leví, ra naná runë recibir décimo partë shtë cusë nanapë mënë iurne', gudilli rai' juntë con Abraham iurë bédë'ëi' lu Melquisedec nabë'nënë tucarë cá'ai' <sup>10</sup> purquë aunquë todavía adë gúlëdi'i' Leví, náhi' cumë llëbní ladi Abraham iurë Melquisedec guagtsa'guëlúhi' lë'ë Abraham.

<sup>11</sup> Ra mënë israelitë bë'nënë rai' recibir lëy shtë Dios tiempë dzu ra shini Leví cumë bëshuzi, perë lëy adë bë'nëdi'i' gan gac mënë perfectë delantë lu Dios. Por ni gu' necesari guëdchini stubi bëshuzi mejurë, lëdëdi'i' ziquë ra bëshuzi naná shini Aarón nagululë Dios, sino bëqui'ni guëdchini tubi bëshuzi ziquë Melquisedec con llëru'bë hunurë. <sup>12</sup> Pues iurë nanú cambi shtë galbëshuzi, iurní zac rqui'ni gac cambi lëy narunë tratë shcuendë galbëshuzi. <sup>13</sup> Lë'ë bëshuzi shtëna'a, el quë ra di'dzë rë' quëgni'i' shcuëndi', náhi' llëbní stubi shini Jacob, lëdëdi'i'

shini Leví ziquë los de más bëshuzi. Ni tubi bëshuzi na shini de cualquier shini Jacob sino sulë ra shini Leví na rai' bëshuzi. <sup>14</sup> Bien rdë'ë hia'a cuendë Jesús ze'dë entrë llëbní Judá, nu Moisés niétiquë guní'i' de quë shini Judá gac rai' bëshuzi.

<sup>15</sup> Más clarë na shcuendë bëshuzi cubi nadápa'a, iurë rëagná ldu'u hia'a ze'dë guëdchini stubi bëshuzi naná ziquë Melquisedec con llëru'bë hunurë. <sup>16</sup> Adë binlúdi'i galbëshuzi shtë më ni por tubi lëy narunë punërë bëshuzi según ra shtadë guelú bëshuzi, sino guc Jesús bëshuzi sulë purquë napë më pudërë; gátidi'i më parë siembrë. <sup>17</sup> Rni'i zndë'ë la'ni Sagradas Escrituras de lë'ë më:

Lë'ël nal tubi bëshuzi parë siembrë ziquë mizmë clasë de Melquisedec. Nápël llëru'bë hunurë.

<sup>18</sup> Zni mandamientë nabëdë'ë Dios guahietë, guc cancelarín purquë nápëdi'in pudërë nu adë rl-lu'ídi'in parë guëdchisú duldë shtë mënë. <sup>19</sup> Pues lëy shtë Moisés adë bë'nëdi'i gan parë gac nguiu limpi delantë lu Dios, perë en cambi, iurne' nadápa'a esperansë, por ni riabí'ga'a lu më.

<sup>20</sup> Pues Dios bë'në nombrar Jesús ziquë bëshuzi con juramentu. <sup>21</sup> Los de más bëshuzi guc nombrar rai' sin ni tubi juramentu, perë guni'i Dios lu bëshuzi cubi con tubi juramentu. Guni'i më: Lë'ë Dadë, bë'ni' jurar nu adë gúnëdi'i' cambi shti'dzi'.

Lë'ël nal tubi bëshuzi parë siembrë. [Ziquë mizmë clasë shtë Melquisedec.]

<sup>22</sup> Por ni Jesús na tubi garantiá de quë nadápa'a tubi conveñi mejurë quë conveñi nanapë ra mënë guahietë. <sup>23</sup> Los de más bëshuzi guc cantidá rai'

purquë guti rai'; adë nídi'i mudë tsagla'guë rai' cumë bëshuzi; adë bë'nëdi'i rai' gan guëquërelde rai' parë siembrë. <sup>24</sup> Perë Jesús adë rátidi'i; galbëshuzi shtë më adë tsalúdi'i. Na më bëshuzi parë siembrë. <sup>25</sup> Por ni Jesús napë pudërë; gunë më salvar parë siembrë ra nariabi'guë lu Dios por medio de lë'ë Jesús purquë nabáni' parë siembrë nu quëhúni' ruëguë lu Dios por lë'ë hia'a.

<sup>26</sup> Zni Jesús na bëshuzi completamente ecsactë ziquë rquí'nia'a, ziquë ni tubi chu nádi'i. Na më santu; nápëdi'i më duldë; rsiguëdi'i më lë'ë hia'a; purë na më. Bëshepi guia'a Dios lë'i' más quë cualquier cusë nanabani lu gube'e. <sup>27</sup> Nádi'i më ziquë los de más bëshuzi nanapë quë gunë rall ofrecer ra ma por duldë shtë rall, iurní despuësë por duldë shtë ra sa' rall. Jesús bë'ni' ofrecer mizmë lë'i' ziquë sacrifici parë grëtë' hia'a. Rquí'nidi'i stubi sacrifici jamás parë siembrë. <sup>28</sup> Lë'ë lëy shtë Moisés gululë nguüi tē gac rall bëshuzi namás lasac aunque napë rai' duldë; perë juramentu shtë Dios bēdchini más despuësë quë lëy, nu bë'në më nombrar lë'ë shini më tē gáqui' bëshuzi parë siembrë. Gululë Dios shíni', el quë nabë'në cumplir; nídi'i stubi cusë narunë faltë tē gac më bëshuzi parë siembrë.

## 8

### *Jesús rni'inúhi' Dios por lë'ë hia'a*

<sup>1</sup> Primërë puntë shtë naquëgni'i na'a lu tē na ndë'ë; nadápa'a tubi bëshuzi namás lasac. Guzubë më lu trunë shtë Dios gube'e. Quëbezë më ladë ldi shtë Dios naná lugar shtë hunurë. <sup>2</sup> Nu quëhúni'

sirvë la'ni lugar verdadërë naná bëntsa'u Dadë, lëdëdi'i nguui. Ndë cabezë Jesús juntë con Dios Padre.

<sup>3</sup> Grë ra bëshuzi namás lasac lu guë'dchiliu, guc nombrar rai' parë gunë rai' ofrecer lu Dios ofrendë nu sacrifici nabëdë'ë mënë segùn lëy. Nu rqui'ni Jesús gápi' tubi cusë parë gúni' ofrecer. <sup>4</sup> Si talë lë'ë më niabezë më guë'dchiliu, adë nádi'i më bëshuzi purquë todavía nianá nanú ra bëshuzi narunë ofrecer ofrendë segùn rnibë'a lëy shtë Moisés. <sup>5</sup> Perë ra bëshuzi lu guë'dchiliu, quëhunë rai' ofrecer lo quë naná sulamëntë tubi muestrë de lo quë nananú gube'e. Rdë'ë hia'a cuendë de quë nahin copi purquë iurë Moisés bë'në recibir ordë shtë Dios parë guntsá'uhi' lugar catë gunë ra mënë adorar Dios, gunibë'a më lúhi': "Rnia'a lul, bëntsa'u lugar ni ecsactë segùn muestrë nabëluá'ahia lul guëc dani". <sup>6</sup> Zni guc con primërë règlë nabëdë'ë Dios, perë iurne' gululë Dios Jesús ziquë bëshuzi naquëhunë sirvë lugar naná zihani vultë más mejurë quë lugar catë ra bëshuzi naguquërdë antsë bë'në rai' sirvë. Jesús na el quë narni'inú Dios por lë'ë hia'a. Por Jesús lë'ë conveñi cubi nadápa'a con Dios, nahin mejurë quë conveñi gushë purquë pudërë shtë conveñi cubi ze'din por promësë naná mejurë.

<sup>7</sup> Si talë primërë conveñi nápëdi'in faltë, iurní adë rquí'nidi'i conveñi cubi. Si talë por primërë conveñi niac mënë naza'quë delantë lu Dios, iurní niasëdchini Jesús stubi conveñi naná cubi. <sup>8</sup> Perë Dios guná lu ra mënë nabë'në recibir primërë conveñi ziquë mënë narunë faltë lo quë naná mejurë. Guni'i më shcuendë rai' la'ni Sagradas Escrituras:

Lë'ë Dadë Dios rni'i: Guëdchini dzë; guntsa'ua tubi  
conveñi cubi con ra mënë shtë Israel nu  
Judá.

<sup>9</sup> Adë gáquëdi'in ziquë conveñi naná bëntsa'ua con  
ra shtadë guëlú rall tiempë bëna

compañi lë'ë rall, tiempë bësëhia lë'ë rall të  
guëru'u rall Egipto.

Adë bë'nëdi'i rall cumplir lë'ë conveñi shtëna. Por  
ni bësa'na lë'ë rall, rni'i Dadë.

<sup>10</sup> Lë'ë conveñi naná guntsa'ua con naciuni Is-  
rael despuësë ra dzë ni, gaquin zndë'ë, rni'i  
Dadë.

Guësëdchinia mandamientë shtëna la'ni ldu'u rall.

Guëquëa'a shti'dza lu ldu'u rall parë adë  
guëá'ldëdi'i ldu'u rall shti'dza.

Iurní gaca Dios shtënë rall de verdá; hia lë'ë rall  
gac rall shmëna.

<sup>11</sup> Dzë ni adë rquí'nidi'i chu guëlua'a tubi sa'll;

rquí'nidi'i nguü guëní'll lu bëchill: “Bënguë bë'a  
lë'ë Dadë Dios” purquë grëtë' rall gunguë  
bë'a rall na dizdë ra mitu'në hashtë más ra  
më gushë naná ladi rall.

<sup>12</sup> Nu guna perdunë duldë shtë rall; guëga'a ldua'a  
lë'ë rall;

jamás adë guëagnádi'i ldua'a ra duldë shtë rall.

<sup>13</sup> Iurë lë'ë Dios quëgni'i shcuendë conveñi cubi  
rë', na purquë rna më conveñi gushë cumë cusë  
nadë rllu'íidi'i parë mënë naná quërelde ne'. Lo  
quë nanapë tiempë nu adë rllu'íidi'in, nasesë  
guënitiluhin.

## 9

*Lugar catë runë mieti adorar Dios lu guë'dchiliu nu gube'e*

<sup>1</sup> Nanú stubi cusë importantë. Lë'ë primërë conveñi napë rëglë parë gunë mieti adorar Dios la'ni tubi iádu'u shtë guë'dchiliu. <sup>2</sup> Lë'ë lugar catë bë'në mënë adorar Dios, napë chupë partë. Primërë partë lë Lugar Santo; nga'li quëbezë gandelierë nu mellë; lu mellë dchi'bë guetështildi nabë'në mënë presentar lu Dios. <sup>3</sup> Hia tëchi cortinë shtë primërë partë, quëbezë lugar lë Lugar Santísimo. <sup>4</sup> Nga'li nanú tubi bëcu'guë naná purë orë catë rie'qui ialë, nu nga'li nanú tubi cajë nabë'në significar lë'ë conveñi. Guëdubi ladë naquë orë. Nezë la'ni cajë ni nanú mbluri nanactsa'u orë. La'nin nanú guetështildi maná, nu zac la'ni cajë nanú varë shtë Aarón. Varë ni bëguë; gualdani ndiaguë ladi ni. Nu zac la'ni cajë nanú ra guë'ë catë bëquë'ë Dios di'dzë shtë conveñi. <sup>5</sup> Subrë guëc cajë ni quëbezë ra ianglë naquëhunë representar pudërë nu gluri shtë Dios. Hia ianglë ni nachi'li shcuaguë lugar catë rac purdunë ra duldë shtë mieti. Iurne' nápëdia'a tiempë parë guëquëa'a más shcuendë lugar ni.

<sup>6</sup> Iurë grë ra cusë ni na listë, ra bëshuzi riutë rai' primërë partë shtë iádu'u parë gunë rai' cumplir costumbrë religiuse lo quë nagunibë'a Dios. <sup>7</sup> Perë segundë partë shtë lugar ni, Lugar Santísimo, nga'li riutë primërë bëshuzi, perë sulë tubsë vësë cadë izë. Iurë lë'i' riutë, rqui'ni guá'ai' rënë shtë ma të parë rúni' ofrecerin ziquë ofrendë por duldë shtëhi' nu por duldë shtë ra mënë. <sup>8</sup> Por

di'dzë rë' lë'ë Espíritu Santo quëgní'i' de quë mien-  
tras ra mënë bë'në rai' cumplir custumbrë la'ni  
primëre partë shtë iádu'u, todavía nídi'i' entradë  
parë lë'ë rall lu lugar catë cabezë Dios. <sup>9</sup> Grë ndë'ë  
na tubi muestrë de lo quë quëhunë mënë iurne'  
la'ni iádu'u. Ra ofrendë nu ra ma naquëhunë mieti  
ofrecer lu Dios, adë nápëdi'i' rahin pudërë parë  
guëdchisú duldë shtë mënë tē parë cuedchí ldu'u  
rall delantë lu Dios. <sup>10</sup> Nadë más ra custumbrë  
quëhunë tratë pë cusë gau mieti u pë gu mieti u  
shcuendë tsati guia'a mieti con ra rëglë narunë  
tratë por fuërë shtë mieti. Napë ra custumbrë ni  
valurë sulamëntë hashtë tiempë gunë më cambi  
mudë nagunë mënë adorar lë'ë më.

<sup>11</sup> Perë Cristo bëdchíni' ziquë bëshuzi namás  
nasac parë ra cusë za'quë nabe'dë guëdchini.  
Lë'ë lugar catë quëhunë më sirvë ziquë bëshuzi,  
nga'li na tubi lugar namás cusë za'quë, lëdë tubi  
mënëdi'i' bëntsa'u lugar ni. Quiere decir, adë  
nádi'in cusë shtë guë'dchiliu rë'. <sup>12</sup> Guatë Cristo  
Lugar Santísimo tubsë vësë parë siemprë, lëdëdi'i'  
parë gunë më ofrecer rënë shtë chivë u rënë shtë  
ngunë, sino con prupí rënë shtë më guatë më;  
bë'në më segurë salvaciuni nanápëdi'i' fin parë lë'ë  
hia'a. <sup>13</sup> Ra bëshuzi bëtiá'ai' rënë shtë chivë nu  
ngunë, nu bëtë'tsëi' dë shtë bëcierru nagüe'qui lu  
bëcu'guë guëc ra mënë nabëga'ldë tëgulë. Si talë  
custumbrë ni rllui'i' parë gunin purificar shcuerpë  
nguiu, <sup>14</sup> mucho más pudërë napë rënë shtë Cristo,  
purquë por medio shtë Espíritu Santo nanápëdi'i'  
fin, Cristo bë'në më ofrecer mizme lë'ë më lu Dios  
ziquë sacrifici nanápëdi'i' ni tubi manchë. Rënë  
shtë më rac guëzunë ldu'u hia'a de grë duldë nu

obré nadë rlluí'idi'i parë guëdë'na'a sirvë lu Dios nanabani.

<sup>15</sup> Por ni Jesucristo na më el quë nabësëdchini conveñi cubi, tubi tëtë cubi entrë Dios nu lë'ë hia'a. Galguti shtë Cristo bè'në parë gac perdunë grë duldë shtë ra nabë'në mal según règlë shtë primëre conveñi. Guna'bë Dios lë'ë rall të gunë rall recibir grë lo quë nabë'në më prometer, tubi herenci eternë. <sup>16</sup> Parë gac cumplir termë shtë tëtë, rqui'ni prëbë de quë hia guti el quë nabëntsá'uhin <sup>17</sup> purquë adë gac repartir herenci shtë nguii hashtë despuësë gati nguii. Mientras nabani nguiulë'ë tëtë guëa'në guiá'ai'. <sup>18</sup> Tambiën termë shtë conveñi primëre guzublú iurë rënë bëllë'ë. <sup>19</sup> Moisés iurë guní'i' grë ra puntë shtë lëy lu ra mënë, guná'zi' rënë shtë chivë nu bëcierru con nisë nu tubi llicu hiaguë hisopo con guitsë ladi lli'li color llini; iurní bëgá'dzi' llicu hiaguë ni con rënë nutsë con nisë; iurní bëchu'bë nísi' librë shtë lëy, nu zac grëtë' ra mënë bëchu'bë nísi' con rënë. <sup>20</sup> Iurní guni'i Moisés: “Ndë'ë na rënë narunë lasac tubi conveñi narnibë'a Dios parë lë'ë të”. <sup>21</sup> Moisés bëchu'bë nísi' con rënë lë'ë lugar catë bë'në ra mënë adorar Dios, nu bëchu'bë nísi' con rënë grëtë' ra cusë nabë'në dchi'ni rai' të gunë rai' adorar Dios. <sup>22</sup> Pues según lëy casi grëtë' cusë napë quë guëzunëhin por rënë. Sin quë adë guëllë'ëdi'i rënë, nídi'i perdunë shtë duldë.

*Por galguti shtë Cristo nanú perdunë shtë duldë*

<sup>23</sup> Por ni rnía'a de quë ra cusë nananú guë'dchiliu, cusë naná copi shtë ra cusë lu gube'e, bëqui'ni guëzunë rahin por rënë shtë ma, perë ra

cusë shtë gube'e también rqui'ni guëzunë rahin con sacrifici mejurë quë rënë shtë ma. <sup>24</sup> Cristo adë guatédi'i' Lugar Santísimo nabëntsa'u mënë lu guë'dchiliu; nahin copi shtë cusë verdadërë nananú gube'e; sino guatë më gube'e catë quëbezë Dios. Ndë guadi'dzënú më Dios Padre de favurë shtë hia'a. <sup>25</sup> Lë'ë primërë bëshuzi lu guë'dchiliu riatëll Lugar Santísimo tubsë vësë cadë izë parë gúni' ofrecer rënë shtë ma lu Dios, perë rënë ni nádi'i rënë shtë bëshuzi sino rënë shtë ma. Perë Cristo adë rúnëdi'i' ofrecer rënë shtëhi' zihani vueltë sino tubsë vësë <sup>26</sup> purquë si talë adë zni nádi'in, iurní niati më zihani vësë dizdë lë'ë guë'dchiliu gurështë. Perë iurne' tubi vësë parë siemprë Cristo bédchini nu bë'në më ofrecer mizmë vidë shtëhi' parë grëtë' mënë. Bëllë'ë rënë shtë më tē guëdchisú më duldë. <sup>27</sup> Ziquë na segurë napë quë gati grë mieti nu despuësë gati nguiu, gunë më juzguë nguiu. <sup>28</sup> Zni zac Cristo tubsë vësë gúti' ziquë tubi sacrifici; bëllë'ë rënë shtë më por duldë shtë mënë. Perë guëlua'alú më lu hia'a stubi vueltë, lédëdi'i parë guëdchisú më duldë sino parë gunë më salvar grëtë' ra naquëbezë lë'ë më, ra narac shtu'u guëabrí më nasesë.

## 10

<sup>1</sup> Lë'ë lëy nabëquë'ë Moisés guquin nadë más ziquë muestrë shtë ra cusë verdadërë nanaguër guëdchini. Lë'ë lëy nápëdi'in pudërë tē gac mënë naza'quë lu Dios por medio ra ma nabë'në mënë ofrecer zihani vësë cadë izë. <sup>2</sup> Purquë si talë lëy nihunë gan parë gac mënë naza'quë lu Dios, iurní niabezë nihunë rall ofrecer ra ma purquë

grètë' ra naná limpi lu Dios adë nápëdi'i rall llgabë naquëgni'i guëc rall por duldë nabë'në rall. <sup>3</sup> Perë por ra ma nabë'në rall ofrecer, bëagná ldu'u rall duldë shtë rall cadë izë. <sup>4</sup> Pues rënë shtë ra ngunë nu rënë shtë chivë jamás adë guëdchisúdi'i duldë shtë mënë.

<sup>5</sup> Por ni iurë bëdchini Cristo lu guë'dchiliu, guni'i më:

Adë rac shtú'udi'il sacrifici shtë ma, nilë ofrendë, sino quë bënë'el tubi cuerpë parë na.

<sup>6</sup> Adë rquítëdi'i ldú'ul con ra sacrifici narie'qui lu bëcu'guë, nilë con ra ofrendë narne'e mënë por duldë.

<sup>7</sup> Iurní gunia'a: “Iurne' zelda parë guna cumplir voluntá shtënél.

Niá Dadë; ziquë naescritë shcuenda la'ni librë.”

<sup>8</sup> Primërë rni'i Dios quë adë bëquítëdi'i ldu'u më por ra ofrendë nu por ma narie'qui lu bëcu'guë, nilë por sacrifici parë guëdchisú ra cusë ni duldë shtë ra nguü, cusë nangunibë'a lëy gunë mieti.

<sup>9</sup> Despuësë guni'i më: “Zelda parë guna voluntá shtënél, Dadë”. Ndë'ë runë cuntienë de quë bë'në Dios cancelar primërë règlë të gunë më punërë stubi règlë mejurë. <sup>10</sup> Por règlë cubi, bë'në më perdunë duldë shtë hia'a; bëzunë më ldu'u hia'a të parë gáca'a santu. Zni nahin purquë Jesucristo bëtë'ë më prupi shcuerpë më ziquë sacrifici. Guti më; iurní rquí'nidi'i stubi ofrendë.

<sup>11</sup> Grë ra bëshuzi israelitë quëhunë rai' ofrecer ra ma lu Dios. Cadë dzë tsagla'guë quëhunë rai' ofrecer mizme ofrendë aunquë por rënë shtë ra ma, nilë por cuerpë shtë ma narie'qui, nunquë

guëdchisú ra cusë ni duldë shtë mënë. <sup>12</sup> Perë Jesucristo bënë më ofrecer mizmë lë'i' por ra duldë tubsë vësë parë siembrë. Despuësë guti më, iurní guzubë më ladë ldi shtë Dios. <sup>13</sup> Nga'li quëbezë më hashtë gunë më gan lu grë enemigu shtë më. Gunë më vencer lë'ë rall. <sup>14</sup> Por tubsë ofrendë nabënë më ofrecer, bëzunë më ldu'u mënë; bënë më ra mënë santu parë siembrë, ra naquërdë sulë parë lë'ë më. <sup>15</sup> Lë'ë quë lë'ë Espíritu Santo quëhúni' testificar lo mizmë purquë guní'i' más antsë;

<sup>16</sup> Lë'ë conveñi naguna con lë'ë rall despuësë ra dzë ni, rni'i Dadë, guëcue'za grëtë' mandamientë shtëna la'ni ldu'u rall.

Nu guëquëa' ra mandamientë la'ni shgabë rall.

<sup>17</sup> Nu zac rni'i Espíritu Santo:

Jamás adë guëagnádi'i ldua'a ra duldë shtë rall, ni ra cusë mal nacanihunë rall.

<sup>18</sup> Catë bënë më perdunë duldë, hia rquínidi'i másru'u ofrendë por ra duldë.

### *Guiagbí'ga'a lu Dios*

<sup>19</sup> Por grë ndë'ë bëchi, rac tsutë hia'a gube'e por rënë shtë Jesús. Adë rdzëbëdi'i tsutë hia'a. <sup>20</sup> Rac tsutë hia'a por tubi nezë cubi narne'e vidë sin fin; nezë ni bësha'lë më hashtë lugar catë cuezë Dios santu, quierë decir, por galguti shtë Jesús bëshá'li' nezë ni. <sup>21</sup> Jesús na më primëre bëshuzi parë lë'ë hia'a. Na më encargadë con grë lidchi Dios. <sup>22</sup> Por ni guiagbí'ga'a lu më con confiansë; tsaldí ldu'u hia'a de verdá. Nu zac guiagbí'ga'a con ldu'u hia'a nalimpi lu më nu con cuerpë naguá tubi bañi con nisë naquichi. <sup>23</sup> Guiaglá'ga'a firmë lu shnezë Dios, adë chu guëazë guëtëdi'i

shnezë më purquë nasegurë gunë më cumplir grë lo quë nabë'në më prometer. <sup>24</sup> Nu guëdííí'a manërë parë guëdë'na'a compa'ni ra sa' hia'a parë gac shtu'u sa' hia'a más nu parë guëdë'na'a cusë za'quë. <sup>25</sup> Adë gáca'a ziquë ra nanëdi'i guidë lu cultë catë rdëá hia'a; mënë ni nacustumbradë rídëdi'i rall. Mejurë guëni'inú sa' hia'a të gac rall firmë. Zni napë quë guëdë'na'a cumplir iurne' purquë lë'ë dzë naguëabré Jesús, ze'dë guëdchini.

<sup>26</sup> Si talë nanë hia'a verdá shtë Dios nu mizmë tiempë rac shtu'u hia'a tsaglága'a nezë mal, iurní nídi'i stubi sacrifici të gac perdunë duldë shtë hia'a purquë rquë guia'a hia'a sacrifici shtë Cristo. Quëdë'na'a tratë galguti shtë Cristo ziquë cusë përchu. <sup>27</sup> Sulë nanú juici shtë Dios parë lë'ë hia'a iurní. Gaquin ziquë tubi gui'i tantë rldë më. Gunë më cashtigu grë contrari shtë më. <sup>28</sup> El quë nabë'në desprëci lëy shtë Moisés nu adë bëzu'bë diáguëdi'ill lëy ni, gútil sin quë adë chu bëgá'adi'i ldu'u nguiu ni; con testimonio shtë chupë u tsunë testigu guti nguiu dzë ni. <sup>29</sup> Perë çpë rni'i të gac con nguiu naná bëlua'a tēchi' lu shini Dios nu bëquë guiá'all rënë shtë conveyi narunë parë gac nguiu santu? nu bë'nëll desprëci lë'ë Espíritu shtë Dios naná bë'në zihani favurë parë lë'ë hia'a. Por rënë shtë më na hia'a limpi delantë lu më. <sup>30</sup> Rac bë'a hia'a lë'ë Dadë naná guni'i: "Guna cashtigu ra mënë; napa derechë guëguilla". Nu zac rni'i shti'dzë më: "Lë'ë Dadë gunë më juzguë shmënë më". <sup>31</sup> Nalë nadzë'bë na cashtigu shtë Dios nana-bani.

<sup>32</sup> Perë rnia'a lu të, gulë bëagná ldu'u të tiempë nagudëdë. Despuësë bë'në të recibir llni shtë

Dios, guc të mënë pacënci lu grë galërzac zi; guc të shmënë më firmë aunquë bënë të sufrir. <sup>33</sup> Nanú bēldá lē'ē të guni'i guidzē mënë guēc të lu ra sa' të. Guzunaldē mënë lē'ē të. Sēbēldá de lē'ē të bē'nē të sufrir con sa' të. <sup>34</sup> Bēga'a ldu'u të ra naguá lachigui'bē nu bēquitē ldu'u të iurē bēdchisú mënë lo quē nanapē të purquē rdē'ē të cuendē de quē lu gube'e nanú másru'u cusē mejurē nanadē tsalúdi'i. Shtēnē të ra cusē ni. <sup>35</sup> Adē cuézēdi'i të tsaldí ldu'u të shti'dzē Dios purquē si talē tsagla'guē tsaldí ldu'u të, gapē të tubi premi ru'bē la'ni guē'dchiliu naze'dē guēdchini. <sup>36</sup> Rqui'ni gac të më pacēnci parē gunē të cumplir voluntá shtē Dios nu despuēsē de ni, gunē të recibir lo quē nabē'nē më prometer ca'a të. <sup>37</sup> Ra Sagradas Escrituras rni'i: Du'pē tiempē runē faltē, iurní el quē naze'dē guēdchini, segurē guēdchíní'.

Adē gac ldē'ēdi'i ldú'i'.

<sup>38</sup> Perē el quē naguna recibir cumē më justē, guēbánill por fe nanápēll.

Perē si talē guēazē guétēll shneza, adē rquítēdi'i ldua'a con lē'ēll.

<sup>39</sup> Perē lē'ē hia'a adē nádi'ia'a ziquē ra narēazē guetē, ra naná condenar, sino rialdí ldu'u hia'a de verdá; zni guēdē'na'a segurē salvaciuni parē almē shtē hia'a.

## 11

*Zihani mënë gualdí ldu'u rai' shti'dzē më*

<sup>1</sup> Iurē rialdí ldu'u hia'a, iurní nadápa'a segurē de quē guēdē'na'a recibir ra cusē lo quē nadzuléza'a. Rialdí ldu'u hia'a nanú ra cusē nanadē rnádi'ia'a

lúhi'. <sup>2</sup> Ra shtadë guë'lú hia'a naguquëreldë guahietë, bëquebi Dios na rai' mënë za'quë purquë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më.

<sup>3</sup> Rialdí ldu'u hia'a shti'dzë më; por ni rdëë hia'a cuendë de quë Dios bëntsa'u lë'ë guë'dchiliu sulë con di'dzë shtëni'. Ra cusë narná hia'a lúhi' guctsa'uín, lëdëdi'i por cusë narná hia'a, sino nadë más por shti'dzë Dios guctsa'u rahin.

<sup>4</sup> Gualdí ldu'u Abel shti'dzë Dios; bë'ni' ofrecer lu Dios tubi ofrendë mejurë quë ofrendë shtë Caín. Bëquebi Dios Abel na më za'quë, por ni Dios bëca'a Abel nu bë'në më recibir ofrendë shtëhi'. Aunquë Abel hia gúti', perë todavía ziaгла'guë ruadí'dzi' lu hia'a por medio fe shtëhi'.

<sup>5</sup> Enoc gualdí ldu'i shti'dzë Dios; por ni Dios bia'a lë'ë Enoc gube'e; gútidí'i'. Ra mënë adë bëdzélëdi'i rall Enoc lu guë'dchiliu purquë Dios bia'a lë'i'. Ra Sagradas Escrituras rni'i shcuendë Enoc de quë antsë guziá'ai' gube'e, Dios bëquitë ldú'i' con Enoc.

<sup>6</sup> Sin galrialdí ldu'u, nídi'i mudë guëquitë ldu'u Dios con lë'ë hia'a. Primërë napë quë tsaldí ldu'u nguiu shti'dzë Dios parë tsabi'guë nguiu lu Dios. Napë quë tsaldí ldu'u hia'a nabani më nu de quë guëne'e më premi ca'a ra narguili lë'ë më.

<sup>7</sup> Noé gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu bëzu'bë diágui' shti'dzë Dios purquë más antsë bëtsëbë Dios lë'i'; guni'i Dios lu Noé lo quë naguër gac, cusë ni tubi adë chu gunádi'i luhin antsë. Noé bëzu'bë diágui' nu bëntsa'uhi' tubi barcu ru'bë parë gac salvar grë ra shfamíli'. Gualdí ldú'i' shti'dzë më; gúqui' rëspëti parë shti'dzë më. Zni bë'në Noé juzguë grë ra mënë shtë guë'dchiliu nanadë gualdídi'i ldu'u

shti'dzë më. Mudë ni Dios bë'në recibir Noé ziquë nguïu justë purquë gualdí ldu'i shti'dzë më.

<sup>8</sup> Nu Abraham por galrialdí ldu'i, iurë Dios guna'bë lë'i, bëzu'bë diágui'; bërú'ui' parë tsáhi' lugar catë guni'i Dios guëdë'ë më ládzi' ziquë herenci. Abraham bërú'ui' ládzi' sin quë adë rdë'ëdi'i' cuendë ca lu tsáhi'. <sup>9</sup> Abraham gualdí ldu'i; guquërédi' ladzë catë bë'në Dios prometer, perë Abraham gúqui' ziquë më zitu parë lugar ni. Nabáni' ziquë mënë naná de viajë, lëdëdi'i' la'ni hïu'u. Lo mizmë bë'në Isaac nu Jacob nu zac lë'ë rai' bë'në rai' recibir mizmë promësë nabëdë'ë Dios lu Abraham. <sup>10</sup> Abraham gulézi' stubi ciudá parë guëquërédi', lugar nanapë cimientë naná dchi'chi; ciudá ni Dios bëzá'ahin según guc ldu'u më.

<sup>11</sup> Nu zac Sara gualdí ldu'i shti'dzë Dios nu bë'ni' recibir pudërë parë gápi' shíni' aunquë náhi' demasiadë më gushë. Gúpi' tubi me'dë purquë gualdí ldú'i' Dios gunë më cumplir lo quë nabë'në më prometer lúhi'. <sup>12</sup> Zni Abraham hia më gushë sin esperansë gápi' shíni', perë gúqui' shtadë guëlú shtë mënë zihani, mënë zihani ziquë mbelëgui'i lu gube'e nu ziquë iu'lli nananú rua' nisëdu'u. Jamás adë chu gúnëdi'i' gan guëlabin.

<sup>13</sup> Grë ra mënë ni guti rai' sin quë adë bë'nëdi'i' rai' recibir ra cusë nabë'në Dios prometer, perë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më nu guná rai' lu ra cusë ni delantë. Por fe bë'në rai' recibir lo quë nabë'në më prometer nu bëquitë ldu'u rai'. Mudë ni bëquebi rai' de quë na rai' ziquë më zitu parë guë'dchiliu rë', de quë lidchi rai' cuezë stubi guë'dchiliu. <sup>14</sup> Pues grë ra naruadi'dzë zni, rquebi

rai' de quë todavía quëguili rai' stubi lugar parë guëquërelde rai'. <sup>15</sup> Si talë ra mënë ni nihunë rall llgabë por ladzë catë bëru'u rai', pues niabrí rai' nga'li <sup>16</sup> perë guc shtu'u rai' lugar más mejurë, quiere decir, tubi lugar lu gube'e. Por ni Dios nádi'i ziquë nartú lúhi' sino rquitë ldu'u më con lë'ë rai' purquë guna'bë rai' lë'ë më Dios shtë rai' nu bë'në më preparar tubi ciudá catë guëquërelde rai'.

<sup>17</sup> Gualdí ldu'u Abraham shti'dzë Dios; por ni iurë Dios bëzú tubi prëbë lúhi', bëdchininú Abraham lúniquë shíni' Isaac parë gúni' ofrecer Isaac lu bëcu'guë ziquë tubi ma. Na Abraham dispuestë gúni' ofrecer lúniquë shíni' lu Dios aunquë antsë guni'i Dios lu Abraham tubi promësë; <sup>18</sup> guni'i Dios shcuendë Isaac: "Por shínil gápël cantidá llëbnil". <sup>19</sup> Pues Abraham guc bë'ai' de quë Dios napë pudërë parë guëcua'ñi më ra tëgulë. Zni rac guëní'ia'a cumë figurë de quë Abraham bë'ni' recibir stubi vultë lë'ë shíni' ladi ra tëgulë purquë parë Abraham hia guti shíni'.

<sup>20</sup> Gualdí ldu'u Isaac shti'dzë Dios; por ni Isaac guná'bëi' lu Dios bendición nanaguër guëdchini parë shíni', Jacob nu Esaú. <sup>21</sup> Nu zac Jacob gualdí ldu'i shti'dzë Dios; por ni iurë hia mërë gátí', bë'ni' bendecir cadë shinillágui' naná shini José. Bë'në Jacob adorar lë'ë më mientras rquí'chi' tubi bastunë. <sup>22</sup> Nu José gualdí ldu'i shti'dzë Dios; por ni iurë mërë gátí', guní'i' lu ra më israelitë de quë napë quë guëru'u rai' de ladzë Egipto nu bëtë'ë José ordë lla guëca'chi ra mënë ba'cu shtëhi'.

<sup>23</sup> Ra shtadë Moisés gualdí ldu'u rai'; por ni iurë gulë me'dë, adë bëdzëbëdi'i rai' lu rëy lo quë

nagunibë'a rëy. Guná rai' lu me'dë, nacha'ngu me'dë. Bëca'chi rai' lë'ë me'dë por tsunë mbehu.

<sup>24</sup> Gualdí ldu'u Moisés shti'dzë Dios; por ni iurë lë'i' náhi' nguiu ru'bë, adë nëdi'i' nacá'ai' lë shtsa'pë rëy shtë Egipto <sup>25</sup> sino quë guni'i' ldú'i' sac zíhi' con los de más sáhi' ra mënë israelite. Adë guc shtú'udi'i' guëquitë ldu'u Moisés por du'pë tiempë ra cusë mal shtë guë'dchiliu, cusë nanapë quë tsalú. <sup>26</sup> Más bien guni'i' Moisés, mejurë gúni' sufrir por Cristo naná ze'dë despuësë quë niapë Moisés grë ra tesurë shtë Egipto. Zni guc; gunáhi' ra cusë naguër gac ziquë tubí premi naguëdë'ë Dios cá'ai'.

<sup>27</sup> Por galrialdí ldu'i' Moisés bërú'ui' guë'dchi Egipto; adë bëdzëbëdi'i' llanë shtë rëy; guaglá'gui' firmë igual ziquë el quë narná lu Dios aunquë adë chu rnádi'i' lúhi'. <sup>28</sup> Gualdí ldu'u Moisés shti'dzë Dios; por ni bëzu'bë diágui' règlë shtë Pascu; gunibë'a Moisés de quë guëllë'ë rënë shtë lli'li, nu guëtia'a mënë rënë ni rua' puertë parë iurë tädë ianglë shtë galguti, adë gátidi'i' primërë shini nguiu shtë ra më israelitë.

<sup>29</sup> Por galrialdí ldu'u, ra israelitë gualdí ldu'u rai' shti'dzë Dios; por ni gudëdë rai' Nisëdu'u Llni si fuërë cumë ziquë guiu'u bidchi, perë iurë ra mënë egipcios guc shtu'u tädë rall nisëdu'u, pues bëlda'u nisë rall; guti rall.

<sup>30</sup> Ra israelitë gualdí ldu'u rai' shti'dzë më; por ni bädë'ë rai' vüeltë alrededurë guë'dchi Jericó gadchi dzë nu gulaguë lu' shtë guë'dchi. <sup>31</sup> Rahab gualdí ldu'i' shti'dzë Dios; na Rahab tubi na'a mal, perë adë gútidi'i' juntë con ra nadë bëzu'bë diáguëdi'i' purquë Rahab bë'ni' recibir con bien ra mënë israelitë naguaglda'chi guë'dchi Jericó.

<sup>32</sup> ¿Pë más guení'ia'a iurne'? Nídi'i tiempë parë guadi'dza shcuendë Gedeón, nu Barac, nu Sansón, nu Jefté, nu David, nu Samuel, nu los de más ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. <sup>33</sup> Por galrialdí ldu'u, bënë rai' gan lu enemigu shtë rai'; gunibë'a rai' tubi manërë justë; bënë rai' recibir cusë za'quë nabënë Dios prometer. Bëta'u rai' rua' león; <sup>34</sup> bësëaldë rai' gui'i dushë; bëru'u rai' lu peligrë niaguini mënë lë'ë rai' con spadë. Ra naná nápëdi'i fuersë, gupë rai' fuersë ru'bë. Guc rai' mënë fuertë lu guërru, nu bësëllu'në rai' suldadë naná mënë zitu. <sup>35</sup> Guzac ra na'a bënë rai' recibir ra tégulë shtë rai' stubi vësë más; guashtë tse'lë rai' ladi ra tégulë.

Sëbëldá mënë guti lu galnë; bëquë guia'a rall libertá parë gunë rai' gan tsashtë rai' ladi ra tégulë të guëquërdë rai' stubi vidë mejurë. <sup>36</sup> Stubi tantë mënë guzac zi rai'. Bënë mënë burnë lë'ë rai', nu bédë'ë mënë hiaguë nu bëldi'bi mënë lë'ë rai' con cadënë parë tsa rai' lachigui'bë. <sup>37</sup> Guti rai' lu guë'ë nu bëriuguë rai' guërdë rai' con cierrë; [bëtë'dë mënë prëbë lu rai' të gunë rall duldë.] Gudini mënë lë'ë rai' con spadë; canzë rai' sin lidchi rai'; prubi rai'. Ze'dë rai' gutë rai' gui'di ladi ra ma ziquë gui'di ladi lli'li u gui'di ladi chivë. Bëzac zi mënë lë'ë rai'; nu bënë rai' maltratar lë'ë rai'. <sup>38</sup> Ra mënë shtë guë'dchiliu adë guná záquëdi'i lu rai', perë lë'ë rai' lasac rai' más quë guëdubi guë'dchiliu. Ra mënë ni guquërdë rai' lachi, nu lu dani; guquërdë rai' la'ni cuevë nu la'ni guëru shtë guë'dchiliu.

<sup>39</sup> Grë ra mënë ni gualdí ldu'u rai' shti'dzë Dios, nu Dios la'ni Sagradas Escrituras quëgluá'ai' na

rai' mënë za'quë, perë sin quë adë guëtë'dëdi'i, adë bënë'di'i rall recibir lo quë nabënë më prometer  
 40 purquë Dios napë më lugar mejurë parë grë hia'a. Guni'i më ra mënë ni adë gúnëdi'i rall recibir fin shtë salvaciuni hashtë despuësë. Sulamëntë con lë'ë hia'a gac rai' completamente mënë sin ni tubi duldë delantë lu Dios.

## 12

### *Jesús na ejemplë parë lë'ë hia'a*

<sup>1</sup> Por grë ra nagunia'a iurne', cumë nanú guëdubi ladë shtëna'a ra nabëlua'a fe shtë rai'; iurne' runë tucarë guësá'na'a tubi cu' grëtë' ra cusë narunë storbë con grë duldë naná runë bëshi'di lë'ë hia'a. Cha guiaglá'ga'a delantë; gáca'a më firmë ziquë tubi nardë'ë fuersë parë gúnëll gan tubi carrërë.  
<sup>2</sup> Cha guia hia'a lu Jesús ziquë muestrë shtëna'a. De lë'ë më ze'dë fe shtë hia'a; na më el quë narunë compaňi parë tsaldí ldu'u mieti más. Guc bë'a Jesús despuësë guti më, guëquitë ldu'u më; por ni guzac zíhi'; rua'a ldu'u më dudurë nu shtu shtë galguti lu cruz. Iurne' cuezë më ladë ldi shtë Dios, lugar shtë hunurë cula'ni më.

<sup>3</sup> Gulë bë'në llgabë iurne' lo quë naguzac con Jesús; guzac zi më demasiadë por ra mënë mal nabënë cuntrë lë'ë më. Mizmë manërë adë guëdzáguëdi'i tē nu adë rdzëbëdi'i tē mientras rzac zi tē purquë na tē shmënë Cristo. <sup>4</sup> Pues lë'ë tē to-davía adë gudínidi'i mënë lë'ë tē por runë tē cuntrë ra duldë. <sup>5</sup> ¿Pë bëa'ldë ldu'u tē lo quë naquëgni'i Dios lu tē? purquë ruadi'dzënú më lë'ë tē ziquë shini më. Naescritë:

Shinia, adë rúnëdi'il desprëci Shtádël iurë lë'ë më cagni'inú më lë'ël.

Adë riádi'i ldu'ul iurë lë'ë më runë cashtigu lë'ël.

<sup>6</sup> Purquë lë'ë Dadë quëgni'inú më grë ra shini më purquë rac shtu'u më lë'ë rai'.

Nu quëhunë më cashtigu grëtë' shini më narunë më recibir.

<sup>7</sup> Gulë gac firmë lu cashtigu narshe'ldë më guëquël. Grë cusë ni tädë parë bien shtë të purquë quëhunë më tratë lë'ë të ziquë shini më. Grë ra dadë quëhunë rall corregir shínill. <sup>8</sup> Perë si talë Dios adë rúnëdi'i më corregir lë'ë të, nádi'i të legítimë shini më, sino na të ziquë me'dë lldubi. Es quë runë më cashtigu grëtë' ra shini më. <sup>9</sup> Más de ni, tiempë na hia'a llguë'në, ra shtáda'a lu guë'dchiliu rë', bë'në rall cashtigu lë'ë hia'a nu rdë'na'a rëspëti lu rai'. Por ni más rqui'ni guëdë'ë hia'a sí të guënbë'a Dios lë'ë hia'a parë gápa'a vidë sin fin. Na më Shtáda'a nacabezë gube'e. <sup>10</sup> Ra shtáda'a lu guë'dchiliu rë', por du'pë tiempë bë'në rall corregir lë'ë hia'a según narni'i ldu'u rai', perë Dios quëhunë më cashtigu lë'ë hia'a por bien shtëna'a të gáca'a mënë za'quë sin ni tubi duldë, igual ziquë na më; santu náhi'. <sup>11</sup> Pues verdá nahin, ni tubi cashtigu adë rsëdchínidi'i lëgrë la'ni ldu'u hia'a mientras quëhunë më cashtigu lë'ë hia'a; nahin cusë durë, perë fin shtë cashtigu na vidë naná tubldí delantë lu Dios con paz parë grë ra nardë'ë cuendë nu rúnëll recibir cashtigu ni cumë cusë za'quë.

*Cashtigu parë el quë narquë guia'a shti'dzë Dios*

<sup>12</sup> Por ni gulë guni'inú sa' të naná ziquë tubi nanápëdi'i fuersë të adë guëazë guëtëdi'i rall lu shnezë Dios. <sup>13</sup> Gulë quili nezë naná tubldí parë tsanaldë të nezë ni. Iurní sa'l naná ziquë tubi cujë, adë guërú'udi'ill nezë za'quë sino gáqui' firmë con fe shtënell.

<sup>14</sup> Gulë guni'i ldu'u të tsu en paz con grë mënë. Gulë guanaldë nezë za'quë catë nídi'i maldá. Gulë gac mënë santu. <sup>15</sup> Gulë gapë mizmë lë'ël të adë chu rúnëdi'i faltë ra bendición shtë Dios, nu gulë gapë mizmë lë'e të parë adë nádi'i mënë falsë entrë ra shmënë Dios. Adë chu gáquëdi'i ziquë gui'lli lda nariaru'bë entrë ra plantë, no sea por tubi de lë'e të gac guëllini grë ra sa' të con duldë. <sup>16</sup> Gulë gapë mizmë lë'ël parë ni tubi de lë'e të adë guëquërdëdi'i ziquë mbecu, nu ni tubi de lë'e të gunë desprëci ra cusë za'quë shtë Dios; zni bënë Esaú; por tubsë cumidë bëtuu'll grëtë' herenci narunë tucári' ziquë shini naguëlu. <sup>17</sup> Hia nanë të despuësë iurë Esaú gac shtu'u gúni' recibir bendición shtë shtádi', pues bëquë guia'a shtádi' lë'i' aunque nalë guna'bë Esaú nu bí'ni'; hiadë bëdzëlëdi'i mudë parë gac cambi lo quë nabë'ni'. Bë'ni' desprëci herenci.

<sup>18</sup> Iurë guabi'guë të lu Dios, adë nádi'in ziquë ra më israelitë guahietë. Guabi'guë rai' lu dani nazú guëlla'. Guná rai' lu dani catë bëru'u be'lë. Guná rai' nacahi con gue'lë; guná rai' gushëguui'u con mbë dushë. <sup>19</sup> Bini rai' bë shtë trompetë nu cha' Dios. Ra naná bini ra di'dzë ni, bënë rai' ruëguë lu Dios hiadë guëni'idi'i bë másru'u. <sup>20</sup> Bënë rai' zni purquë adë bë'nëdi'i rai' gan niua'a ldu'u rai' lu mandadë naguni'i më lu rai'. Bë ni guni'i: "El

quë nasú guëáhi' lu dani, mënë u tubi ma, pues napë quë gátì' lu guë'ë". <sup>21</sup> Nalë nadzë'bë guc dzë ni. Iurë guná Moisés lu ra cusë ni, guní'i': "Nalë rchi'cha nu rdzëba".

<sup>22</sup> Zni guc tiempë guahietë, perë lë'ë të iurne' guabi'guë të lu dani verdaderë lë Sión. Guabi'guë të lu ciudá shtë Dios nanabani; quiere decir, Jerusalén nananú gube'e. Guabi'guë të lu cantidá mili shtë ra ianglë nabëdëá parë gunë rai' adorar Dios con galërquitë ldu'u. <sup>23</sup> Mizmë lugar ni nanú zihani shini Dios; bëdëá rai'; lë rai' naescritë lu gube'e. Guabi'guë të lu Dios, lë'ë juësi nagunë juzguë grë mieti. Guabi'guë të lu ra nguïu naquërelde gube'e; hia Dios bë'nì' recibir lë'ë rai' completamente naza'quë. <sup>24</sup> Guabi'guë të lu Jesús, el quë nabësëdchini tubi conveñi cubi entrë Dios nu ra mënë. Guabi'guë të lu lugar catë bëde'bi rënë narunë lasac conveñi ni; rënë ni runë significar cusë mejurë quë rënë shtë Abel.

<sup>25</sup> Gulë gapë cuidadë adë guëquë guiá'adi'i të di'dzë shtë el quë naruadi'dzë lu të, purquë si talë adë bë'nëdi'i mënë gan guëca'chilú rall lu Dios guahietë, mënë naquë guía'a shti'dzë Dios iurë lë'i' bëtsëbëi' lë'ë rall, ¿lla mudë guëca'chilú hia'a lu më si talë guëlua'a técha'a lu naquëgna'bë lë'ë hia'a dizdë gube'e? <sup>26</sup> Bë shtë Dios tiempë guahietë bëni'bin lë'ë guë'dchiliu, perë iurne' bë'në më prometer con di'dzë rë': "Stubi vësë más guësëni'bia guë'dchiliu nu también gube'e". <sup>27</sup> Iurë guni'i' Dios: "Stubi vësë más" rdë'ë hia'a cuendë de quë grëtë' cusë nabëni'bi Dios, cusë narná hia'a iurne', tsalú rahin; guëdchisú më ra cusë nabëntsa'u më parë guëa'në parë siempre ra

cusë nadë rní'bidí'i. <sup>28</sup> Por ni cha guëdë'ë hia'a graci lu më purquë bëdë'na'a recibir lë'ë më ziquë Rëy. Catë rnibë'a më adë gáquëdì'i guëni'bin. Cha guëdë'na'a sirvë lë'ë më con rëspëti. Guëdápa'a rëspëti delantë lu më purquë na më Dios shtëna'a. <sup>29</sup> Náhi' ziquë be'lë narzunë ldu'u mieti de grë maldá.

## 13

### *Lo quë narunë tucarë gunë shmënë Dios*

<sup>1</sup> Gulë tsagla'guë gac shtu'u ra sa' të. <sup>2</sup> Gulë tsagla'guë gac të më za'quë con ra visitantë nard-chini lídchil purquë sin adë guc bë'adi'i mënë, bëldá rall bëdë'ë rall pusadë parë ianglë.

<sup>3</sup> Gulë bësëagná ldu'u të ra nanú prësi cumë ziquë mizmë lé'ël nanul prësi juntë con lë'ë rall. Gulë bësëagná ldu'u të ra naná rzac zi purquë todavía quërelde të lu guë'dchiliu; napë të cuerpe débil.

<sup>4</sup> Gulë bë'në cumplir ra promësë naguní'il iurë bëtsë'al; adë chu guëquënú sáhi' purquë Dios gunë më juzguë grë ra narquënú tse'lë mënë, nu gunë më juzguë grë mënë narunë duldë adulteri.

<sup>5</sup> Adë sébidi'i ldu'u të dumí; gulë bëquitë ldu'u con lo quë nanapë të purquë Dios guní'i: "Jamás adë guësá'nëdia'a lë'ë të; siemprë guna cumplir shti'dza". <sup>6</sup> Zni rac guëní'ia'a sin quë adë chu guëzá ldu'u:

Lë'ë Dadë quëhunë më compa'ni na;

adë guëdzëbëdia'a lo quë nagunënú mënë na.

<sup>7</sup> Gulë bëagná ldu'u të shti'dzë ra nagunibë'a entrë lë'ë të, ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios lu të. Gulë guagla'guë manërë gubani rai'; guc rai' firmë

lu shnezë Dios. Gulë bë'në llgabë lla guc fin shtë rai' nu gulë bë'në ziquë bë'në rai'.

<sup>8</sup> Jesucristo na më igual iurne' ziquë guc më antsë nu na më lo mizme parë siemprë; gáquëdi'i më cambi. <sup>9</sup> Adë rdë'ëdi'i të sí parë gua'a mësë falsë lë'ë të tëchi stubi clasë ldai' por enseñansë nanadë chu riasëdi'i; mejurë gac të më firmë lu shnezë Dios por favurë nu bendición naquëhunë më. Adë tsanaldëdi'i të tëchi custumbrë narunë tratë pë cusë naza'quë gaul, pues grë ra nari-analdë tëchi rëglë ni, adë bë'nëdi'i rall gan gac rall mënë za'quë lu Dios.

<sup>10</sup> Sacrifici nadápa'a, adë rúnëdi'in tratë gau mi-eti lu mellë. Ra natsagla'guë gunë rall adorar Dios según lëy guahietë, nápëdi'i rai' derechë gau rai' sacrifici shtë hia'a. <sup>11</sup> Pues ra bëshuzi primërë riutënúhi' rënë shtë ra ma Lugar Santísimo; bë'ni' ofrecer rënë ni lu Dios parë guëdchisú më ra duldë, perë cuerpë shtë ra ma bia'a mënë fuërë shtë guë'dchi parë tsequi. <sup>12</sup> Zni zac Jesucristo guzac zi më fuërë rua' ciudá parë guëzunë më duldë shtë mënë por prupi rënë shtëhi' të gac rai' santu. <sup>13</sup> Pues iurne' cha guiá hia'a lu Jesús, guëru'u hia'a religiuni gushë nu sac zi hia'a ziquë bë'në më sufrir. <sup>14</sup> Lu guë'dchiliu rë' adë nadápëdi'ia'a lugar segurë parë guëquérëlda'a parë siemprë, sino dzulëza'a nu zudília'a lugar za'quë nanaguër guëdchini despuësë. <sup>15</sup> Por ni guëdubi tiempë, cha guëdë'na'a alabar Dios por medio de Dadë Jesucristo. Pues labansë ni na lo quë naguëdë'na'a ofrecer lu më con rua' hia'a. <sup>16</sup> También adë chu guësëá'ldëdi'i ldu'i gunë compa'ni sa'll con lo quë nanápël purquë ra cusë ni na ziquë sacrifici

narsëquitë ldu'u Dios.

<sup>17</sup> Gulë bëzu'bë diaguë grëtë' shti'dzë ra narnibë'a entrë lë'ë të. Gulë gapë rëspëti lë'ë rai' purquë lë'ë rai' canihapë rai' almë shtë të; nanë rai' tubi dzë napë quë guëtë'dë rai' cuendë lu Dios. Gulë guni'i ldu'u, gac të mënë za'quë të iurë guëtë'dë rai' cuendë lu Dios, gunë rallin con galërquitë ldu'u, lëdëdi'i con galërbini ldu'u. Si talë adë gúnëdi'i të cumplir shti'dzë rai', adë nápëdi'il ni tubi provëchë.

<sup>18</sup> Gulë guna'bë lu Dios por lë'ë na'a; pues napë na'a segurë de quë bëtë'në na'a dchi'ni según voluntá shtë Dios. Siemprë galërni'i ldu'u na'a na parë bien shtë të. <sup>19</sup> Runa ruëguë lu të, gulë guna'bë lu Dios de quë nasesë guëne'e më sí, guëabrá guënahia lu të stubi.

*Rialú cartë rë' con tubi saludë*

<sup>20</sup> Dios naná rcue'dchí ldu'u hia'a, el quë nabëcua'ñi lë'ë Dadë Jesús ladi ra tëgulë, gunë ldai' më guëc të. Jesucristo na vëquërë ru'bë parë grë ra shmënë Dios. Por rënë më conveñi cubi entrë Dios nu ra mënë, napin valurë. Conveñi ni nunquë adë tsalúdi'in. <sup>21</sup> Quëgna'bë na'a lu më, guëne'e më grë cusë za'quë parë gac të mënë completamente preparadë parë gunë të cumplir voluntá shtë më, quë lë'ë më guëne'e më mizme fuersë shtë më parë gac të mënë ziquë rac shtu'u më. Gunë më ra cusë ni por Jesucristo naná runë tucarë grë labansë nu graci shtë mieti parë siemprë. Amén.

<sup>22</sup> Bëchi, quëhuna ruëguë lu të, gac të më pacënci. Gulë bë'në recibir cunseju nabëquëa'a la'ni cartë rë' purquë adë bëquë'ëdia'a zihani di'dzë lu të.

<sup>23</sup> Rac shtua'a gac bë'a të lë'ë bëcha'a, Timoteo, hia lë'i' nápi' libertá. Si talë guëdchíni' ndë'ë, también na guëdë'pë guëná na'a lë'ë të.

<sup>24</sup> Gulë bëdë'ë saludë grëtë' ra narnibë'a entrë lë'ë të, ra naná cabësë shtë ra grupë. Nu bë'në saludar grë ra narialdí ldu'i shti'dzë Dios de verdá. Pues ra naze'dë ladzë Italia quëgshe'ldë rai' saludë parë lë'ë të.

<sup>25</sup> Favurë shtë Dios guëa'nënú lë'ë të. Amén.

## **Diza'quë shtë Dios con dizë New Testament in Zapotec, Ocotlán (MX:zac:Zapotec, Ocotlán)**

copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Ocotlán

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Ocotlán [zac], Mexico

### **Copyright Information**

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

### **The New Testament**

in Zapotec, Ocotlán

**© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files  
dated 29 Jan 2022  
b5034bc2-699c-5c8d-b682-32909c3d919b